

Hafıza Teknikleri ile İnanç Esasları

İmanın Çeşitleri

Taklidi İman

Bir kimsenin çevresindeki kişilere bakarak, araştırma yapmadan inanmasına denir.

Tahkîkî İman

Delillerine dayandırarak inanmaya denir.

İcmalî İman

Kelime-i Şehadetteki ifadelere kısa ve özlü olarak toptan inanmak demektir.

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

Tafsili İman

İnanç esaslarının her birine, ayrıntılı bir şekilde inanmaya denir.

- **İ. Malik, İ. Hanbel(Selef), Ebu Hanife ve İmam Matüridi** mukallidin imanının geçerlidir.
- **Mu'tezile geçerli görmemiştir.**
- **Eşari**, Bu kişi itikadi konularda aklî delile dayanmadıkça ve bu itikat konularını kalbiyle bilmedikçe mümin sayılmaz. Günahkârdır. Eş'arî, bu kimsenin mümin adını hak etmediğini, ama müşrik ve kâfir olmadığı için ve iki zıddın bir yerde olma imkânı bulunmadığından, bu kişiye kıyasen mümin denmesi gerektiği, görüşündedir.

İman-Bilgi İlişkisi (İman Bilgi ve Marife'dir)

- **Cehmiyye** ve **Neccariyye** mezheplerine göre kişinin *iman esaslarını sadece bilmesi* mümin olması için yeterlidir.

«CAHİL CARIYE **BİLSE** YETER»

- **Maturidi** ve **Mu'tezili** âlimler ise bunun yeterli olmadığını ve eğer bu yeterli olsaydı her âlimin mümin olması gerekeceğini söyleyerek onları **eleştirmişlerdir**.

AMELİ İMANDAN CÜZ GÖRENLERİN TANIMLARI

HARİCİLER

KAFİR

MUTEZİLE

FASİK

S ELEFİYYE

KÜFRAN-I NİMET

İ BADIYYE

Z EYDİYYE

"Siiiiiz
NİMETE NANKÖRLÜK
EDENLERSİNİZ"

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

- <https://www.youtube.com/watch?v=hk16mkbwAfo>
- 1.20

84.

“Amel imandan bir cüzdür.” **diy**en bir kimsenin **aşağıdaki görüşlerden hangisini benimsemesi beklenemez?**

- A) Herkesin imanı eşit değildir.
- B) İman artar ve eksilir.
- C) İman-amel arasında sebep-sonuç ilişkisi vardır.
- D) Büyük günah işleyen küfre girer.
- E) İman; kalbin tasdiki, dilin ikrarıdır.

İmanda artma ve eksilmeyi kabul etmeyenler Ameli imandan bir cüz görmeyenler

- Kerramiyye (İkrar yeterli – Mürcie gibi)
- İmamiyye
- Matüridiler
- Eşarilerin çoğunluğu
- Mürcie

- «Benim adım **KERİm**,
- Ameli imandan bir cüz gör **MEM»**

İman ve İslam

- İman Matüridi'ye göre, **İman** ve **İslam** *aynıdır*. Çünkü; imandan çıkan İslam'dan çıkmış olur.
- Mutezile ve Mürcie'de bu görüştedir.

- **İmam Eş'ari** İslam'ın imanı kuşattığını söyler. Farklıdır.

İmanda İstisna

Maturidiler,
"ben inşaallah
müminim"
demenin **doğru**
olmadığını
belirtmiştir.

İmanda İstisna (İnşaAllah)

Maturidiler, imanın şüphe taşımaması gerektiğini "ben inşaallah müminim" demenin doğru olmadığını belirtmiştir.

*Kod Tanım: **MAT** uridi –
Matematik*

*Kod: "İNŞALLAH
MaşaAllah diye bahane
sayma o **MATEMATİĞE**
çalışacaksın."*

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Eş'ariler,
"ben inşaallah
müminim"
demeyi mahzurlu
saymamışlardır.

imanda istisna (inşaAllah)

Eş'ariler, imanda istisnayı mümkün görmüş,
yani "ben inşaallah müminim" demeyi mahzurlu
saymamışlardır.

*Kod Tanım: EŞ ari –
Eşim
Kod: "Eşim, inşaAllah
demeyi dilinden eksik
etmez."*

*inşaAllah
geliyorum.*

*inşaAllah
halledicem.*

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Burhan-ı Temanu' Delili iki ilahın varlığı imkânsız

- İki tanrı varsayımına dayanarak Allah'ın birliğini temellendirmeye çalışan delildir.
- "**Men etme**" kökünden gelir.
- Allah ile birlikte ikinci bir tanrının varlığının **imkânsız** oluşu üzerinden hareket eder.
- *Başka ilahlar olması durumunda çekişme ve kargaşaya sebep vereceğini açıklamıştır.*
- "Eğer dedikleri gibi, Allah'la beraber başka tanrılar da bulunsaydı, o takdirde bu ilahlar arşın sahibi olmaya yol ararlardı." (İsra, 17/42)

Burhan-ı Tevarud Delili

İlahların ittifak etmesi acizliktir

- Allah'tan başka ilâhların varlığı durumunda bunların ittifak etme ihtimalini dikkate alan bir delildir.
- Adını “**ittifak etmek, birleşmek**” anlamındaki tevârüd kelimesinden alan bu delile göre evrende Allah'tan başka ilâhlar bulunsaydı ittifak etmek mecburiyetinde kalırlardı *ve mecburiyet âcizlik demektir.*

2 veya daha fazla ilah ittifak etmiş olsaydı;

- Ya her ilâhın iradesi geçerli olur veya hiçbirinin iradesi geçerli olmaz.
- Ya da birinin iradesi geçerli, diğerlerinininki geçersiz olurdu.
- İlk ihtimal dikkate alındığında aklen evren aynı anda hem var hem yoktur veya ne var ne yoktur gibi bir sonuçla karşı karşıya kalınır ki bu madde tutarsızdır.
- Diğer ihtimale göre iradesi geçersiz olanlar gerçek ilâh sayılmaz, geçerli olan ise evrenin gerçek yaratıcısıdır ki o da Allah'tır.

SIFATLAR

SIFAT-I MEÂNÎ VE SIFAT-I İLMÎ

ZATİ - SELBİ - TENZİHİ SIFATLAR

Allah'ın ne olmadığını anlatan
sıfatlardır.
Allah'ın sonu yoktur gibi. (Beka)

SUBUTİ SIFATLAR

Allah'ın ne ve nasıl olduğunu anlatan
sıfatlardır.
Allah ilim sahibidir gibi.

HABERİ / MÜTEŞABİH SIFATLAR

Açık bir anlamı bulunmayan veya
anlamı konusunda ihtilaf edilen
sıfatlardır.
Allah'ın eli, yüzü gibi ifadeler

FİİLİ SIFATLAR

Eş'arilere göre hadistir.
Maturidilere göre kadimdir.
Maturidiler: Fiili sıfatlar, Tekvin
sıfatının tecellisidir.
Allah'ın yaratması, rızık vermesi gibi.

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

ALLAH'IN ZÂTÎ SIFATLARI

- **Vücud / Var olması**
- **Kıdem / Başlangıcı yok / zıddı hudûs**
- **Bekâ / Sonu yok**
- **Vahdaniyet / Birdir**
- **Muhalefetun lil-Havadis / Yaratılanlara benzemez**
- **Kıyam bi-nefsihi / Kimseye muhtaç değil**

SUBUTİ SIFATLAR

Hayat / Canlı olması

İlim / Bilmesi

Kudret / Güç yetirebilmesi / Eşariler

Kelam / Hitap etmesi

Semi' / İşitmesi

Basar / Görmesi

İrade / Dilemesi

Tekvinî Meşiet (kevnî -) / Allah'ın emridir - Vaciptir :

- Cenâb-ı Hakk şöyle buyuruyor: "Bir şeyin olmasını istediğimiz zaman, sözümüz ona sadece "ol!" demektir ve o hemen oluverir" (en-Nahl, 16/40).

Teşriî (dinî) Meşiet / Allah'ın muradıdır / Vacip değildir / Kulların işleriyle ilgilidir

- Bu mânâda Yüce Allah; "...Allah size kolaylık murat eder, zorluk istemez" buyuruyor (el-Bakara, 2/185).
- Bunun anlamı "Şayet siz kullar, Allah'ın rıza ve muhabbetinin hilafına zorluk, kötülük, isterseniz; kendisi bunları istemediği dilemediği halde, siz istediğiniz için yaratır; zorluğa ve kötülüğe rızası yoktur" demektir.
- İnsanın iradesi **cüz'**idir; bir anda ancak bir işe taalluk edebilir.
- Her biri bir ilahi ismin tecellisini gösteren böyle sonsuz ve birbirinden farklı, hatta çoğu zaman birbirine zıt fiilleri birlikte icra etmek, ancak **iradesi külli olan Cenab-ı Hakk'a mahsustur.**
- "**Külli irade**" tabiri insan için kullanılamaz.

KELAM

- **Selef'e göre** Kur'an Allah'ın kelâmıdır ve mahluk değildir. Allah'la kaimdir ve O'ndan ayrı değildir.
- **Mu'tezile'ye göre** Kur'an ses kadim değil, mahluktur.
- **Eş'ari ve Maturidi** kelimciler Selef ile Mutezile arasında bir yol izlediler. Bunlar kelâmı "nefsi" ve "lafzi" olmak üzere ikiye ayırdılar.
- **Nefsi kelâm (kelâm-ı nefsi)**, Allah'ın zatı ile kaim, mahiyetini anlayamayacağımız ezeli bir sıfattır.
- **Lafzi kelâm (kelâm-ı lafzî)** ise nefsi kelâma delalet eden ses ve harflerden oluşan Kur'an'ın lafzıdır. Bu lafzî kelâm hudûs (sonradan olma) nitelikleri taşıdığı için ezeli değildir, mahluktur.

Tekvin / Yaratması

- **Maturidilere** göre Yüce Allah'ın kendisiyle fiillerini gerçekleştirdiği bir **Tekvin sıfatı vardır** ve subuti sıfatlardandır.
- **Mutezile ve Eş'arilere** göre ise Allah'ın subuti sıfatları arasında tekvin diye bir sıfat yoktur. Kudret sıfatı yaratma işlevini yerine getirir.

Kod: Şarkı olarak seslendiriniz.

*“Maturidiiinin Tekviiiiniiii
Eşari'nin Kudreeetiiiiiii”*

Fiili Sıfatlar

- **Allah-kâinat-insan** ilişkisini ifade edenler, fiili sıfatlar grubunu oluşturmaktadır.
- Bu sıfatlar da diğer sıfatlar gibi sonsuz olup daha çok "**yapmak, yaratmak ve oluşturmak**" anlamlarına gelen **tekvin** kavramıyla ifade edilmektedir.
- **Eş'arilere** göre fiili sıfatlar hadistir.
- **Maturidilere** göre fiili sıfatların kaynağı tekvin sıfatıdır.

Haberi Sıfatlar / Müteşabih Lafızlar

- Anlamında bir netlik bulunmamaktadır.
- Zaten bu yüzden zihne karışık gelen bu ifadelere **müteşabih lafızlar** denilmiştir.
- **Allah'a izafe edilen** ve *açık bir anlamı bulunmayan veya anlamı konusunda ihtilaf edilen sıfatlara haberi sıfat* adı verilmiştir.
- **Selefiyye / Ashabul Hadis** olduğu gibi kabul eder, yorum yapmaz. Bu yüzden Tefviz kavramı kullanılır.
- İbn Teymiyye ,Cevziyye selefi alimlerdenidir.

Haberi Sıfatları;

Tevil Etmeyenler
Selefiyye / Ehli Hadis

Çoğunluk Tevil Eder, Bir Kısmı Etmez
Eş'ariler

Tevil Edenler

Maturidiyye, Cehmiyye,
Zeydiyye, Mutezile

**İmamiyye'de
yer alır.**

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Sıfatları Anlama Yöntemleri üç gruba ayrılmaktadır:

1- Teşbih.

- Allah'ı yaratılmışlara veya yaratılmışları Allah'a benzetirler.
MÜCESSİME; MÜŞEBBİHE bu ekoldendir.

2- Tevil

- Buna göre yed(el) “**kudret**”, vech(yüz) “**zât**”, ayn(göz) “**ilim**”, istivâ (oturma) “**hükümlerlik**”, nüzûl(inmek) “**rahmet**”, ityân “**ilâhî emir**” gibi mânalarla te'vil edilmiştir.

3- Tefvîz.

“Allah'ın zâtı ve sıfatlarının mahiyetine ilişkin bilgiyi ilâhî ilme havale etmek” anlamındaki tefvîz Selef ulemâsınca benimsenmiştir.

Müşebbihe/Teşbih:

Allah'ı yaratıklara veya yaratıkları Allah'a **benzetme** sonucunu doğuran inançları benimsemiş gruplara verilen ad.

Müşebbihe'nin ilk temsilcilerinden biri **MUKÂTİL b. SÜLEYMAN**'dır. Kur'an'ı baştan sona kadar tefsir eden ilk müfessirdir.

Allah'ın zâtını yaratıklara benzetirler. Buna göre Allah insan şeklinde olup sınırlı bir varlıktır.

Allah'ın iradesi insanın iradesi gibi hâdistir.

Yaratıkları Allah'a benzetip insanda ulûhiyyet niteliklerinden birinin yahut tamamının bulunduğu inanırlar. Allah'ın güzel insanlara hulûl ettiğini ve bundan dolayı her güzel insana secde edilmesi gerektiğini iddia edenler olmuştur.

Haşviyye(gereksiz söz-bilgisiz kimse), dinî konularda akıl yürütmeyi reddeden, nasların zâhirine bağlı kalmak suretiyle teşbih ve tecsîme kadar varan telakkileri benimseyenlere verilen isimdir.

Manevi Sıfatlar

- **Hakîm** ismi Cenâb-ı Hakk'ın *hikmet* sahibi olması sıfatına;
- **Kebir** ismi, **kibriya** sahibi olma vasfına dayanır.
- Furkan hoca azimlidir, dürüştür gibi..

Ehli Sünnet

Zati Sıfatlar

Subuti Sıfatlar

Keskin değil
Ne ayrı, ne gayrı

Sonuç

Tevhide aykırılıktan kaçınma

Sebeup

Mutezile

Zati Sıfatlar

Keskin
Allah iradedir, ilimdir, kadirdir.
(Allah'ın zatından ayrı sıfatları yok)

Taaddüdi Kudema(Kadim varlıkların çokluğu) olmasından
ve tevhide aykırılıktan kaçınma

Cad ve SAF-van

“Allah’ın zatından başka sıfatı yok
diyen **SAF** adama, **ÇAAAAAAT** diye
bir çaktım.”

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

MELEKLER

Cibril-i Emin (K)

- Tevrat'ta Tanrı adamı'dır. Yahudilerce şiddet içerir.
- Ruhullah, Ruhul emin-kudüs-hak, resul, namusu ekber diğer isimleridir.

Mikail (K)

- Diğer adı Ubeydullah (Allah'ın kulcağızı)
- Yahudilerce kendilerinin koruyucusudur.

Mukarrebûn (K)

- İliyyûn / kerrûbiyyûn olarak da anılır.
- Allah'a katında şerefli mevkilerdedirler.

Hafaza (K)

- Kiramen-Katibîn melekleridir.
- İnsanları koruyan ve iyi-kötü fiillerini kaydeden meleklerdir.

Harut-Marut (K)

- Babil'i sihir konusunda bilinçlendiren meleklerdir.

Hazin / Hazene

- Cennet ve cehennemde görevli meleklerdir.
- Cennetteki meleklerin başı Rıdvan'dır.
- Cehennemdeki meleklerin başı Malik'tir. (K)

Münker-Nekir

- Kabirde sorgu sorarlar. Hadislerde geçer.

Azrail - İsrafil

- İsimleri hadislerde geçer.

Müdebbirat

- Âlemin düzenli işlemesi ile ilgilenirler.

dikab.dhbt.kodlama

dhbt.dkab.kodlama

- İnsanların söz ve davranışlarını kaydeden ve Kur'an'da “**değerli kâtipler**” şeklinde nitelenen yazıcı melekler, ayrıca “**muakkibât**” (takipçiler) (er-Ra'd 13/10-11), “**rakîbün atîd**” (her an hazır gözetleyiciler) (Kâf 50/18) ve “**hafaza**” (koruyucular) (el-En'âm 6/61) melekleri de mevcuttur.

Mukarrebun Melekleri - İlliyyün

- ﴿20-21﴾ O, amellerin kaydedildiği bir defterdir; onu Allah'a yakın olanlar görür.
- “dördüncü veya yedinci kat sema, en yüksek mekân, iyilerin amellerinin kayda geçirildiği defter, sidretü'l-müntehâ (bk. Necm 53/14), cennet, mele-i a'lâdaki melekler” gibi farklı açıklamalar yapılmıştır.
- Mukarrebun melekleri hakkında şu görevi var diye net ifade kullanamıyoruz. Şemsiye kavramdır.
- Allah a yakın olan,
- şerefli makamda olan,
- 4 büyük melek,
- Arşı taşıyanlar,
- Tesbihle görevli melekler onlardandır.

Harut ve Marut

“İlahiyatçının aklına Sihir deyince
Okus Pokus değil, **Harut-Marut** gelir.”

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Müdebbirat

“Geminin düzenli işlemlerini sağlayan
MÜRETTİBİTTİR.”

dikab.dhbt.kodlama

dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

İsmi Kur'an'da Geçmeyen Melekler

- İ srafil,
- M ünker
- R idvan,
- A zrâil,
- N ekir

İMİRAN

“Kur'an'da geçmeyen melek İMİRAN”

dikab.dhbt.kodlama

dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

1. Suhuf (Sayfalar)

- ✓ Suhuf, yazılı **kâğıt parçaları** demektir. Küçük topluluklara ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde indirilen birkaç sayfadan oluşmuş küçük kitapçıklardır. Kur'an'da "*Yoksa Musa'nın ve (Allah'tan aldığı emri) vazifesini tastamam yerine getiren İbrahim'in sayfalarında (suhuf) olanlardan haberdar mı edilmedi?*" (Necm – 53/36)
- ✓ Kur'an'da Hz. Musa ve Hz. İbrahim'e suhuf verildiği geçmektedir.

Peygamberlere gönderilen sayfa sayıları

1. Hz. Âdem	a.s = 10 Sahife
2. Hz. Şit	a.s = 50 Sahife
3. Hz. İdris	a.s = 30 Sahife
4. Hz. İbrahim	a.s = 10 Sahife

- Eş'arilere göre ismet sıfatı Allah'ın taati (itaat) yaratıp masiyeti (karşı gelme) yaratmaması demektir. Bu sebepten peygamberleri, meleklerle benzetirler.

Olağanüstü Durumlar

Meunet:

- Yüce Allah'ın veli olmayan müslüman kulunu, darda kaldığı ya da sıkıntıya düştüğü zaman, olağanüstü şekilde darlık ve sıkıntıdan kurtarmasıdır.

Keramet:

- Peygamberine gönülden bağlı olan ona titizlikle uyan veli kulların gösterdikleri olağanüstü durumlardır.

İstidrac:

- Kâfir ve günahkar kişilerden arzu ve isteklerine uygun olarak meydana gelen olağanüstü olaylardır.

İhanet:

- Kâfir ve günahkârın istediğine aykırı gösterilen hallerdir. Misal, peygamberlik taslayan inkârcılardan Müseylime, tek gözü kör olan adama, iyi olsun diye dua etmiş, bunun üzerine adamın diğer gözü de kör olmuştur.

irhas

*Daha peygamber
olmadan önce
gösterilen olağanüstü
durumlardır.*

*“Hz. İsa'nın beşikte iken konuşması ileride
HAS bir peygamber olacağıının kanıtı olmuş.”*

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

	Büyük Kıyamet Alametleri	Küçük Kıyamet Alametleri
Kur'an'da geçer	Duman	1. İçki tüketiminin yaygınlaşması
	Ye'cüc ve Me'cüc	2. İnsanların yarı çıplak dolaşması
	Dabbetu'l-Arz	3. Zinanın aleni hale gelmesi
Hadislerde geçer	Güneşin batıdan doğması	4. Adam öldürme olaylarının ve terörün artması
	Üç Hasef (yer yarılması ve batması) Doğu'da, Batı'da ve Arabistan'da üç yer batacaktır.	5. Faizin helal telakki edilmesi 6. İbadet ve ahlaki olarak bireyin ve toplumun çöküşü 7. Cariyelerin efendisini doğurması
	Yemen ve Hicaz'da ateş çıkması	8. Fitnelerin ortaya çıkması 9. İnsanların yüksek bina yapması
	Deccal	10. Dünya malının bollaşması ve zekât verilecek fakirin bulunmaması
	Hz. İsa'nın İnişi	

Deccâl – Hadislerde - Şer

- Söz konusu rivayetlerde tek veya birden fazla kişi,
- kimliği belli biri, örneğin İbn Sıyyâd (Hz. Ömer ve Ođlu öyle inanırđı) olduğu,
- **önce peygamberlik, sonra ilâhlık** iddiasında bulunacağı haber verilmekte;
- alnında “kâfir” yazısının bulunduğu,
- müminlerin bu yazıyı okuyabileceği,
- beraberinde cennet ve cehennemnin olduğu fakat cennetinin cehennem, cehennemnin ise cennet olduğu;
- insanları saptırması ve yapacağı kötülükler zikredilmekte ve nihayet
- nüzûl edecek olan Hz. İsâ tarafından öldürüleceği bildirilmektedir.

Dabbe - Ayetlerde – Yerden Yaratık - Hayr

- Söylenen (kıyamet) başlarına geldiği zaman, onlara yerden bir yaratık çıkarırız da insanların âyetlerimize kesin bir şekilde iman etmedikleri konusunda onlarla konuşur. ﴿Neml, 82﴾
- “Yerden bir yaratık” diye çevrilen Dabbe’dir ve konuşarak insanları ikaz edecektir. İslâm’dan başka bütün dinlerin bâtıl olduğunu îlân edeceği hadislerde nakledilmektedir. Kâfirleri rezil rüsvâ edecektir. Kâfirlerin bundan sonra îman etmeleri, artık onlara fayda vermeyecektir.
- Bunun tek bir hayvan mı, yoksa yeryüzünü kaplayacak bir hayvan türü mü veya bunun temsilî bir anlatım mı olduğu hususu açık değildir.
- “**Dâbbetü’l-Arz**, beraberinde **Süleyman** -aleyhisselâm-’ın mührü ve **Mûsâ** -aleyhisselâm-’ın asâsı olduğu hâlde çıkar. Mü’minin yüzünü asâ ile parlatır ve kâfirin burnunu mühürle damgalar. (Yani mü’min de kâfir de yüzünden tanınır.)”

Ahret Âlemine Dair Kavramlar

Berzah	Ölümle kıyamet arasındaki zaman diliminde ruhların gittiği ve kıyamete kadar kaldıkları mekândır.
Ba's	Öldükten sonra tekrar diriliş demektir.
Mahşer	Yeniden diriliş ile birlikte insanların Allah'a hesap vermek üzere toplanacakları yer.
Amel defteri	İyilik ve kötülüklerin yazılı olduğu defter.
Hesap	Kişinin dünyada yaptığı amellerden sorgulanmasıdır.
Havz-ı-Kevser	Mahşer günü Allah Teâla'nın Peygamberimiz (s.a.v.)'e ihsan buyurduğu gayet büyük bir havuzdur.
Araf:	Cennet ile cehennem arasında bulunan bir yer.
Mizan:	Sevap ve günahların tartıldığı özel bir tartıdır.

Kader ve Kaza

- Kader, "*Allah'ın bilmesidir.*" Kaza ise "*Allah'ın takdir ettiğinin gerçekleşmesi*" anlamına gelmektedir.
- **Kader**, **ilim** ve **irade** sıfatlarının sonucu, **kaza** ise **Tekvin** ve **Kudret** sıfatlarının sonucu oluşur.
- Eş'ari'nin kaza dediğine Maturidi kader, Eş'ari'nin kader dediğine ise Maturidi kaza demektedir.

- Kur'an'da bu kayıt işlemi ve kaydın yapıldığı yerin mahiyeti bilinmediği için hakkında bilgi verilmeden bu durum belirli kavramlarla ifade edilir.

- İnsanların başlarına gelecek şeyleri de ihtiva ettiği için

Kitabul-Kader

(Kader Kitabı) da denir.

Levh-i Mahfuz'un Diğer İsimleri

"Ana kitap" (Ummu'l-kitab),

"Gizlenmiş kitap" (Kitab-ı meknün),

"Koruyan kitap" (Kitabun hafiz),

"Apaçık inen kitap" (İmamun mubin),

"Kitap",

"Apaçık Kitap" (Kitab-ı mübin)

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

KADER GÖRÜŞÜNDE MEZHEPLER

CEBRIYYE

Herşey Allah'tan

MUTEZİLE

İnsan hürdür

EŞ'ARİ

Cebr-i Mutavassıt
(Cebriyye'ye yakın)

MATURİDİ

Cüz-i irade
(Mutezile'ye yakın)

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

EKOLLERİN AKIL - NAKİL İLİŞKİSİ

NAKİL

AKIL

SELEFİYYE

MU'TEZİLE

%70 NAKİL - %30 AKIL

EŞ'ARİYYE

%30 NAKİL - %70 AKIL

MATURİDİYYE

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Salah-Aslah / Kullar İçin En İyi Olan

Salah; iyi ve faydalı olma, **Aslah** ise; en iyi ve en faydalı Şey anlamına gelir.

Salah - Aslah	
Maturidiyye	Allah salah/aslah olanı yapmak mecburiyetinde değildir.
EŐ'ariyye	Allah salah/aslah olanı yapmak mecburiyetinde değildir.
Mu'tezile	Allah'a kulları için en iyi olanı yapmak vaciptir.

Mu TEZ ile - RIZIK

Haram yiyecekler rızık değildir.

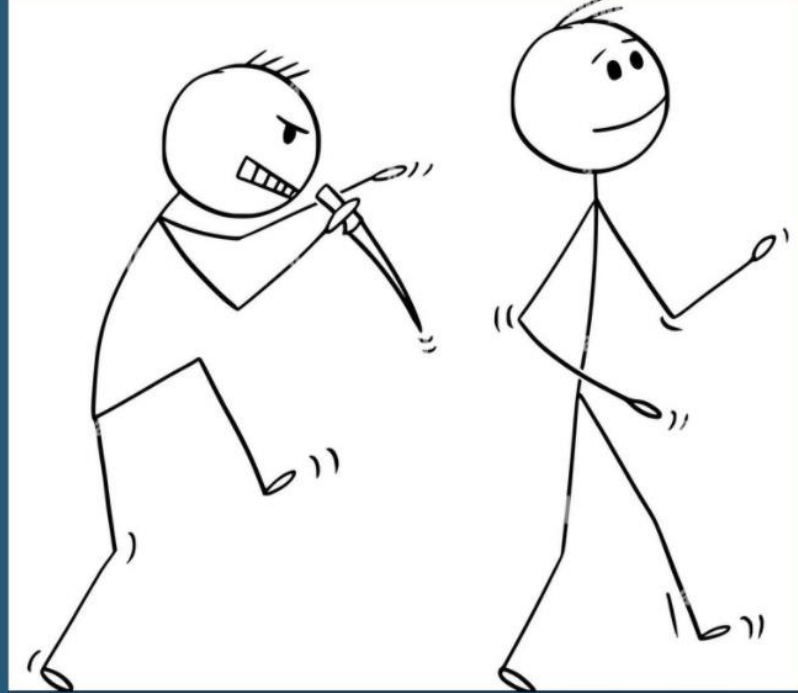
“Haram içecekleri TEZ dökün. Öyle rızık olmaz.”

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Mu TEZ ile - ECEL

Katil
tarafından
öldürülen
birisi,
ecelinden
önce
öldürülmüştür.

Seni KATİL, Ecelimden TEZ öldürdün beni..”

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Hüsn ve Kubuh (İyilik ve Kötülük)

- Eş'ari: Bir şey Allah emrettiği için iyi, yasakladığı için kötüdür. (Nakil)
- Mutezile: Bir şeyi iyi olduğu için Allah emreder, kötü olduğu için yasaklar. (Akıl)
- Maturidi: Çoğunlukla akıl bulabilir, bazı durumlarda nakille anlaşılır. (Akıl ve Nakil)

H üsun – **K** ubuh : **H** abil – **K** abil
İyi   Kötü   İyi   Kötü

Hüsun - Kubuh	
Maturidiyye	Akıl ve Nakil
Selefiyye ve Eş'ariyye	Nakil
Diğerleri:	Akıl

KELAM TERİMLERİ

T. Mala Yutak

Güç yetirilemeyen yüklenmesi

Maturidi ve Mutezile: Caiz değil
Eş'ari: Allah isterse yükleyebilir.

Salah Aslah

Kul için en iyi olanın yaratılması Allah için vaciptir.

Adl ilkesi ile bağlantılıdır.

Mutezile görüşüdür.

Haram rızık kabul edilemez.

Hüsun Kubüh

İyilik ve kötülük tartışması

Eş'ari: Allah emrettiği için iyi
Mutezile: İyi olduğu için Allah emretti

Tadil ve Tecvir

Adalet ve zulüm tartışması

Tevfik ve Hızlan

Allah'ın yardım etmesi / kesmesi

Tevlid / Tevellüd

Fiil ile başka bir fiilin meydana gelmesi

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

EŞ'ARİ

Allah'a sınırlama getirilemez.

Nakil konusunda Selefe yakındır.

*Bir şey Allah emrettiği için iyi,
yasakladığı için kötüdür.*

*Kader konusunda Cebriyeye daha
yakındır.*

Maturidinin kader dediğine kaza der.

MUTEZİLE

*Kul için iyi olan Allah'a vaciptir.
(Salah)*

Aklı en geniş tutan ekol

*Birşeyi iyi olduğu için Allah emreder,
kötü olduğu için yasaklar.*

*Salah aslah meselesi ve haram rızkı
reddetmesi adalet ilkesiyle bağlantılıdır.*

Kaderi reddeder. (Kaderiyye)

*Diğer görüşlerin çoğunu Cehm b.
Safvan'dan almıştır.*

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK